

Les 208 – Antwoorden

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord כִּבְּה kibáh [pi'el] Blussen.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon	
Ik (m)	מְכַבֵּה	m ^e chabèh	כִּיבִיתִי	אֶכַבֵּה	a ^a chabèh אֲנִי
Ik (v)	מְכַבֵּה	m ^e chabáh	כִּיבִיתִי	אֶכַבֵּה	a ^a chabèh אֲנִי
Jij (m)	מְכַבֵּה	m ^e chabèh	כִּיבִיתָ	תִּכַבֵּה	t ^e chabèh אַתָּה
Jij (v)	מְכַבֵּה	m ^e chabáh	כִּיבִיתְךָ	תִּכַבֵּי	t ^e chabie אַתְּ
Hij	מְכַבֵּה	m ^e chabèh	כִּיבְּה	יִכַבֵּה	y ^e chabèh הוּא
Zij	מְכַבֵּה	m ^e chabáh	כִּיבְּתָהּ	תִּכַבֵּה	t ^e chabèh הִיא
Wij (m)	מְכַבִּים	m ^e chabiem	כִּיבִינוּ	נִכַבֵּה	n ^e chabèh אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מְכַבּוֹת	m ^e chabot	כִּיבִינוּ	נִכַבֵּה	n ^e chabèh אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מְכַבִּים	m ^e chabiem	כִּיבִיתֶם	תִּכַבּוּ	t ^e chaboe אַתֶּם
Jullie (v)	מְכַבּוֹת	m ^e chabot	כִּיבִיתֶנָּה	תִּכַבּוּ	t ^e chaboe אַתֶּן
Zij (m)	מְכַבִּים	m ^e chabiem	כִּיבוּ	יִכַבּוּ	y ^e chaboe הֵם
Zij (v)	מְכַבּוֹת	m ^e chabot	כִּיבוּ	יִכַבּוּ	y ^e chaboe הֵן

Geb. wijs: m: כִּבְּה kabeh, v: כִּבִּי kabie, mv: כִּבּוּ kaboe, infinitief: לְכַבּוֹת l^echabot

Opdracht 2: Bijbelteksten. Noteer de uitspraak en de vertaling. Waar staan ze?

- נָתַן אֶת-הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ-בָּבֶל, וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ.
noten èt há'ier hazzot b^eyad mèlèch bávèl, oes^eráfáh bá'esh. Jeremia 34:2b
Ik-geef deze stad in-de-hand [van de] koning van Babel, en-hij-zal-haar-verbranden met-vuur.
  - וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּמוֹאָב w^eshillachtie-esh b^emo'áv En-ik-zal-zenden vuur in-Moab, Amos 2:2a.
Zie de uitleg van dr. Piet van Midden, in [Efemeride 1545](#)
  - וּשְׂרַף אֹתוֹ עַל-עֵצִים, בָּאֵשׁ w^esáraf oto al-etziem, bá'esh
En verbrand het/hem met hout, in het vuur Leviticus/Wayiqra 4:12c
  - וְשָׂרְפוֹת אֵשׁ árechèm s^eroefot esh, Uw-steden [zijn] verbrand [door] vuur Jesaja 1:7a.
  - וַיִּשְׂרַף אֶת-בֵּית-יְהוָה, וְאֶת-בַּיִת הַמֶּלֶךְ; וְאֶת-כָּל-בֵּית יְרוּשָׁלַם וְאֶת-כָּל-בֵּית הַגָּדוֹל, שָׂרַף בָּאֵשׁ.
waysisrof èt-bet-YHWH, w^eèt-bet hammèlèch, w^eet kol-bate y^eroeshálayiem*, w^eèt kol-bate haggádol, sáraf bá'esh.
En-hij-verbrandde [het] huis-van-YHWH, en het huis van de koning, en alle-huizen van Jeruzalem, en alle-huizen van de groten, verbrandde-hij met-vuur. Jeremia 52:13.
- * Let op het dubbele klinkerteken onder de ל; pas later werd een yod ingevoegd.

Opdracht 3: 'Ontcijfer' het handschrift, plaats puntjes, noteer de uitspraak en vertaal

- שֶׁן רַק תִּרְגִּיל אֵשׁ en pániqáh, zèh raq targiel esh
Geen paniek, het is slechts een brandoefening
- אֵשׁ אֵין עֵשֶׁן, בְּלִי אֵשׁ en áshán, blie esh Geen rook zonder vuur
- הַלְהָבָה שׂוֹרְפֶת אֶת הַנְּיִיר בְּתוֹךְ שְׁנִיּוֹת hal^eháváh sorèfèt èt han^eyár b^etoch sh^eniyot
De vlam verbrandt het papier binnen seconden

Opdracht 4: Vertaal de opschriften van de borden

- גַּז אֲסוּר לְעֵשֶׁן gaz – ásoer l^eashen Gas - verboden te roken
- אֲסוּר לְעֵשֶׁן! - אֲסוּר מִתְּלַקַּח - אֲסוּר לְעֵשֶׁן! sakánáh gaz mitlaqe'ach – asoer l^eashen Gevaar brandbaar gas – Roken verboden
- חַיִּיבְתָּ לְהִיּוֹת סְגוּרָה - חַיִּיבְתָּ לְדַלֵּת אֵשׁ - חַיִּיבְתָּ לְהִיּוֹת סְגוּרָה dèlèt esh – chayèvèt lihyot s^egoeráh! Branddeur – Zijn verplicht gesloten
- חָל אֲסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמַעֲלוֹת בְּזוֹן שְׂרָפָה chál issoer l^ehishtamesh bama'aliot bizman s^erefáh
Er geldt een verbod de liften te gebruiken tijdens een brand

Les 209 - Judaïca 50 - Toe be'Av, liefdesdag

Toe Be'Av, Liefdesdag, is Israëls officiële variant van Valentijnsdag. Het is in het Jodendom een kleine feestdag, een dag van vreugde en goed nieuws, die verzoening en troost symboliseert.

ט"ו בְּאָב Toe be'Av is de Hebreeuwse benaming, waarin de letters ו en י, met getalwaarden

Het beeld Ahava, Liefde, gemaakt van Cortenstaal door Robert Indiana, staat in het Israel Museum in Jeruzalem. (Foto Judith Spitzer)

Foto van dansende meisjes: alchetron.com/Tu-B%27Av

9 en 6, samen 15, de dag aangeven in de maand Av, die in juli of augustus valt. De feestdag valt op de 15e van de maanmaand, evenals enkele andere feestdagen. Dat betekent, dat het volle maan is en je 's avonds nog een beetje licht hebt.

De Mishnah, die van het einde van de tweede eeuw dateert, beschrijft in Tractaat Ta'anit Toe Be'Av, dat in de tijd van de Tweede Tempel de ongehuwde meisjes van Jeruzalem op die dag geleende witte kleren droegen (om degene die geen kleren heeft te beschamen) en in de wijngaarden gingen dansen om een match te vinden. 'Er waren geen betere (d.w.z. gelukkiger) dagen voor het volk van Israël dan de vijftiende van Av en Jom Kippoer, aangezien op deze dagen de dochters van Israël/Jeruzalem in het wit gekleed uitgaan en dansen in de wijngaarden. Wat zeiden ze: Jongeman, overweeg wie je kiest (om je vrouw te zijn)?' (Ta'anit, H4)

Daarom is het ook een dag voor Israëlische vrijgezellen en een liefdesdag, waarop je een echtpaar gelukkig maakt en cadeautjes geeft. Men zegt dat het een goede dag is om te trouwen.

Volgens sommige onderzoekers houdt de feestdag verband met de agrarische levensstijl in die dagen. Anderen denken aan het bijeen brengen van hout voor het brandofferaltaar, of het einde van het verbod om buiten het stamverband te huwen, of het weer

toestaan van huwelijken met leden van de stam Benjamin, die zich had misdragen (Rechters 21). Ook wordt het begin van de druivenoogst op deze dag vermeld.

In de afgelopen decennia promoot de Israëlische burgerlijke cultuur festivals van zang en dans in de nacht van Toe Be'Av. De entertainment- en beautybranche draait op deze datum overuren.

Het feest heeft geen formele wettelijke status als feestdag – het is een gewone werkdag – en het Israëlische rabbinaat heeft geen toevoeging aan de liturgie geïnitieerd of opgeroepen tot de introductie van oude religieuze gebruiken. De enige vermelding van Toe Be'Av is, dat op deze dag in de ochtend-gebeden het gebed om erbarming (*tachanoen*) wordt weggelaten.

De culturele kloof tussen de Israëlische seculiere samenleving en het orthodoxe rabbinaat maakt het onwaarschijnlijk dat deze twee in de nabije toekomst een gemeenschappelijke noemer zullen vinden in de viering van deze oude/moderne feestdag.

Woordenschat

אהב	áhav [pa'al]	Liefhebben, houden van, zie les 26
אהבה	ah ^a váh (v)	Liefde
אהוב	áhoev (bn, m)	Geliefde
אהובה	^a hoeváh (bn, v)	Geliefde
חֹךְ	cho'ach (m)	Doorn, distel
רַעִיָּה	rayáh (v)	Echtgenote, vriendin
שׁוֹשָׁן, שׁוֹשַׁנָּה	shoshán (m), shoshannáh (v)	Lelie
לָקַט	láqat [pa'al]	Verzamelen, compileren. לִלְקוֹט lilqot
לִיקַט	liqquet [pi'el]	Verzamelen , oppikken, 'aren lezen' לִלְקוֹט lilaqet
רָעָה	rá'áh [pa'al]	Weiden, zie les 205.

Opdracht 1: Vervoeg het werkwoord לִיקַט liqqet [pi'el] Verzamelen.

Controleer jezelf op de website conjugator.reverso.net/conjugation-hebrew.html

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	מִלְקָטָה m ^e laqqètèt	לִיקַטְתִּי liqqattie	אֶלְקָט a ^a laqqet	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוא
Zij	.....	.....	.....	היא
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Geb. wijs: m: ....., v: ....., mv: ....., infinitief: לִיקַט l^alaqqet

Opdracht 2: Beluister dit lied www.youtube.com/watch?v=qYpYzf3xlAc over de liefde.

Noteer de uitspraak en de vertaling. Zie [Les 83](#), [Les 104](#), [Les 205](#), [Les 208](#) en de woordenlijst, [Les 225](#).

- מִים רַבִּים, לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת-הָאֵהָבָה וְנִהְרֹת, לֹא יִשְׁטָפוּהָ. ....
.....
.....
- כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים כֵּן רַעֲיִתִי בֵּין הַבָּנוֹת. ....
.....
.....
- אָנָּה [פְּנֵה], הֲלֹךְ דּוֹדְךָ? הֲיִפָּה בְּנָשִׁים. ....
.....
.....
- דּוֹדִי יֵרֵד לָגֹנוּ (...) וְלִלְקָט, שׁוֹשְׁנִים. ....
.....
.....
- אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הֲרַעָה בְּשׁוֹשְׁנִים. ....
.....
.....

Bronnen: myjewishlearning.com; en.wikipedia.org; archive.jewishagency.org

Zie ook: www.jewishencyclopedia.com; he-m-wikipedia-org

<https://youtu.be/zrLkGKq7eos> <https://youtu.be/wBAEedxyFKU> (veel zoenen), <https://youtu.be/P01vuvN8Pw0> Hooglied, ondertiteld, op oude instrumenten; <https://youtu.be/QKmscJgKCYs> met romantische plaatjes. www.wimjongman.nl/nieuws/2023/woorden/2liefde.html